

POPROCESNA ARHEOLOGIJA

Post processual archaeology usually poses as a container for all sorts of trends in the discipline since the 1970s, many arising as a critique of the processual orthodoxy in Anglo-American archaeology, and of traditional culture historical archaeology. Included here are neo-Marxian anthropology, structuralism, various influences of literary and cultural theory, feminism, post positivist social science, hermeneutics, phenomenology and many others. (M. Shanks, Post Processual Archaeology: after and against Processual?)

SPLOŠNA IZHODIŠČA:

- Arheologija je interpretativna veda; zahteva po refleksiji (zavedati se pozicije interpretatorja v razmerju do interpretiranega gradiva)
- odmik od 'objektivnosti'; poudarek na subjektivnosti in relativizmu (zlasti v povezavi s post-moderno teorijo – KONEC METAPRIPOVEDI)

SPECIFIČNA ARHEOLOŠKA IZHODIŠČA:

- Poudarek na nematerialnih vidikih kulture in bivanja (SIMBOLI, IDEOLOGIJA, DISKURZ).
- poudarek na KONTEKSUALNOSTI (kontekst je primarno okolje opazovanja)

KONTEKST (KONTEKSTUALNA ARHEOLOGIJA)

- Prva koherentnejša alternativa procesni arheologiji;

avtor Ian Hodder, Cambridge

(konec 70./zač. 80. let 20 stoletja)

(Glavno delo prve faze: *Symbols in action. Ethnoarchaeological studies of material culture* (1982) uredil I. Hodder.)

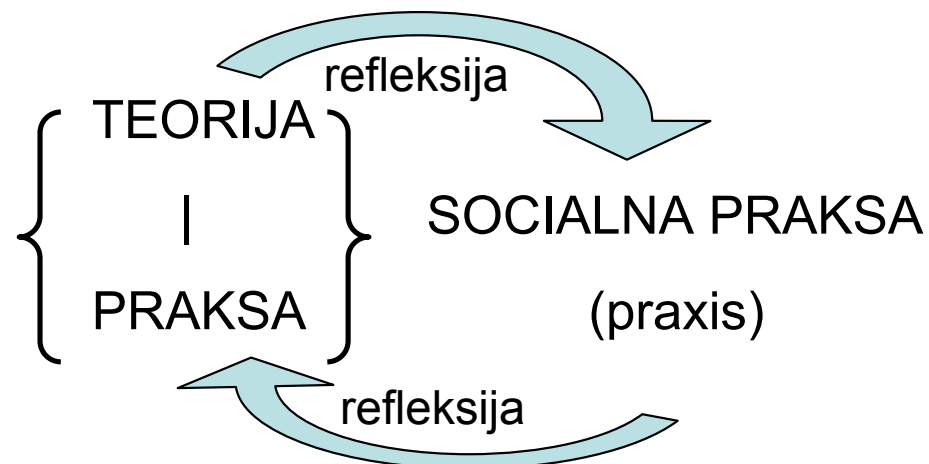
Namesto poudarjanja univerzalnosti arheološke metode (ta naj bi izločila slabe teorije oz. hipoteze) se poudarek preusmeri na socialno prakso arheologije – PRAXIS (interakcija arheologa z gradivom)

Procesna arheologija

TEORIJA vs. PRAKSA

(ločenost subjekta in objekta)

Poprocesna arheologija

IZHODIŠČA KONTEKSTUALNE ARHEOLOGIJE

1. MATERIALNA KULTURA JE POMENLJIVO KONSTITUIRANA. Materialna kultura je produkt ideje. Obstajajo ideje in koncepti, ki so sestavni del družbenega življenja in vplivajo na to, kako se uporablja materialna kultura.

Ni bistveno ali je MK organizirana kot orodje ali informacija, MK JE NAJPREJ ORGANIZIRANA KOT KONCEPT OZ. IDEJA, KI MK DAJE NJEN POMEN.

2. Če je MK pomenljivo konstituirana in če so njeni konceptualni pomeni vsaj delno arbitrarni (neuniverzalni, nefunkcionalni...), POTEM JE TREBA MK PREUČEVATI KONTEKSTUALNO. ŠELE KONTEKST OMOGOČI UGOTAVLJANJE POMENA. Abstraktni in simbolni pomeni MK se ne morejo reducirati na biološke ali fizične lastnosti oz. namene uporabe (npr. Nobenega religioznega pomena ne moremo razbrati iz dveh kosov lesa sestavljenih v obliki križa).

3. Čeprav velja, da je pomen MK historično arbitraren (ni univerzalen, določajo ga konkretne družbene in zgodovinske okoliščine in pogoji), pa pomen MK NI POVSEM PROSTO ARBITRAREN. Vsak predmet ima zgodovine rabe in tudi bolj ali manj jasen pomen v svojem historičnem in družbenem kontekstu. Neglede na to, kako se kontekst tega predmeta spreminja NJEGOVI POMENI V ČASU T NI V CELOTI ARBITRAREN, SAJ JE ODVIŠEN OD POMENA V ČASU T-1.

IZHODIŠČA KONTEKSTUALNE ARHEOLOGIJE

4. Za arheologa, ki želi razumeti pomene predmetov iz preteklosti je bistveno, DA NAJPREJ UGOTOVI KONTEKST, V KATEREM JE DOLOČEN PREDMET POVEZAN Z ATRIBUTI, KI DOLOČAJO NJEGOV POMEN.
5. KONTEKST = totalnost relevantnega okolja. Toda ta totalnost ni fiksirana enkrat za vselej, kajti pomen artefakta je odvisen od tega, s čim je bil primerjan, kdo ga je primerjal, s kakšnim namenom; obstaja vprašanje RELEVANTNOSTI in razmerja do TOTALNOSTI KONTEKSTA. Definicija totalnosti je odvisna od perspektive opazovalca, njegovega interesa, znanja... MED OBJEKTOM IN KONTEKSTOM OBSTAJA DIALEKTIČNO RAZMERJE in ne determinantnost.

DIALEKTIČNOST: TEZA vs. KONTRADIKCIJA (ANTITEZA) = SINTEZA
(kompromis)

Oblika reševanja problemov s soočenjem nasprotij, npr. Pri Heglu opozicija oz. Dialektično razmerje med NARAVO in ZGODOVINO = REALNOST.

IZHODIŠČA KONTEKSTUALNE ARHEOLOGIJE

6. KONTEKSTUALNA ARHEOLOGIJA poudarja potrebo po razumevanju pomena objektov s tem , da jih postavlja v različne kontekste.
7. Kontekstualna arheologija NI RELATIVISTIČNA, saj sprejema možnosti primerjanja in premikanja med različnimi kulturnimi konteksti in prav tako uporablja generalizacije
8. MK je AKTIVNA in ne PASIVNI STRANSKI PRODUKT človekovega vedenja. Vse človekove aktivnosti in njihovi rezultati so kreativni in interpretativni.
9. MATERIALNA SIMBOLIZACIJA NI PASIVEN PROCES, temveč dinamičen in ves čas prežet z množico socialnih in individualnih pomenov in tudi ti pomeni se ves čas spreminjajo in kontekstualizirajo.

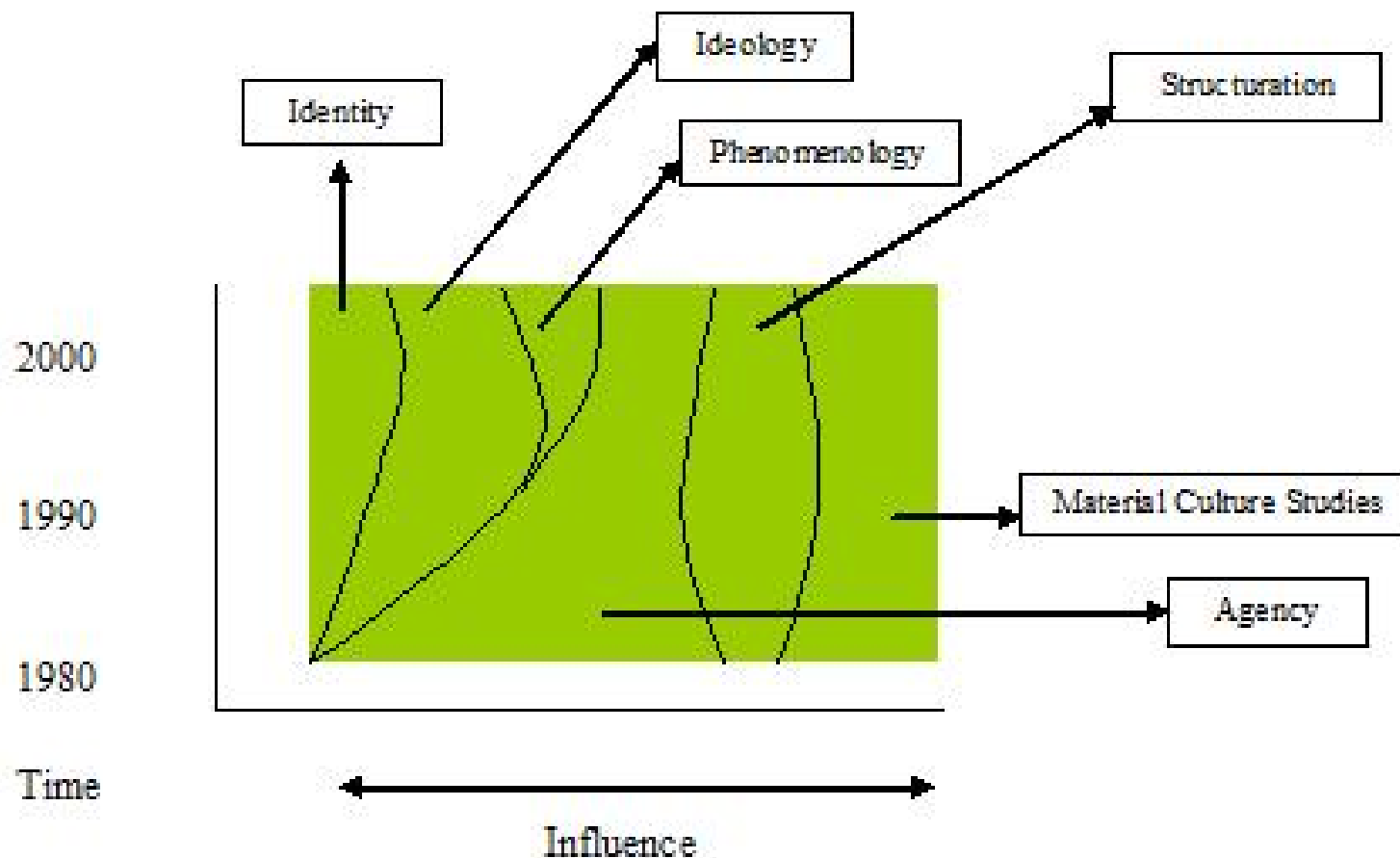
NASPROTOVANJE GLAVNIM OPOZICIJAM, KI JIH JE UVELJAVILA PROCESNA ARHEOLOGIJA

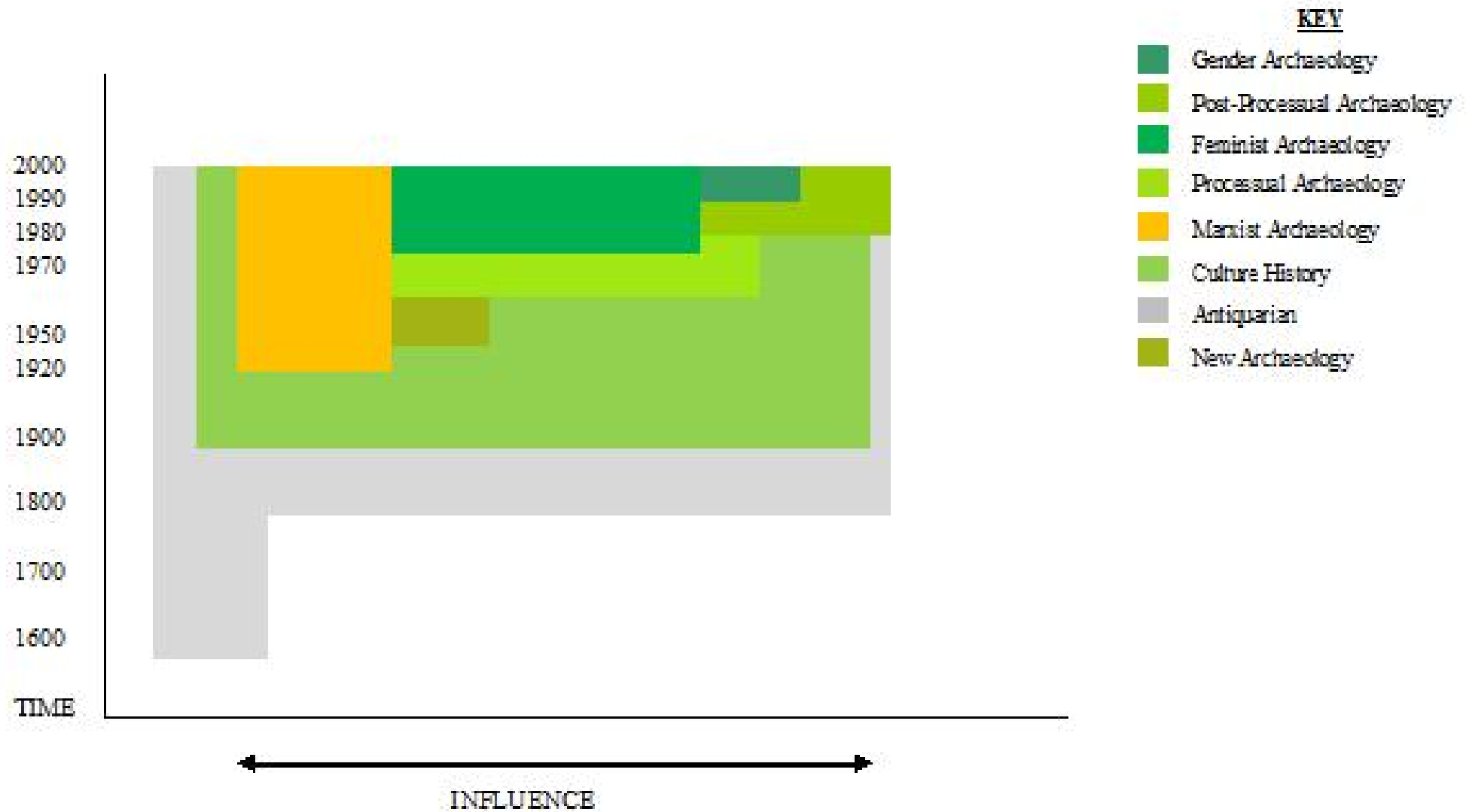
1. OPOZICIJA MED NORMO IN ADAPTACIJO. Kultura ni statičen normativen (fiksiran) koncept. Je MEDIJ, v katerem se pojavlja adaptacija in nadalje transformira v procesih. KULTURA, NORMA, POMEN so procesi, ne pa stvari. ZDRUŽENI SO V VSAKI PRAKTIČNI AKCIJI.
2. DIHOTOMIJA MED MATERIALIZMOM IN IDEALIZMOM. Ne zavrača se pomena materialnega sveta, temveč je treba vključiti tudi pomene, vrednosti, vrednote, simbolizem.... Arheologija naja išče tiste dialektične procese, ki povezujejo materialno in idealno.
3. DIHOTOMIJA MED SISTEMOM IN STRUKTURO. Zavrača se strukture, ki so statične, išče se strukture, ki stojijo za sistemom in vključujejo dinamiko (konflikte, napetosti, protislovja...).
4. DIHOTOMIJA MED DRUŽBO IN POSAMEZNIKOM. Čeprav je zelo težko videti posameznika v arheologiji, je nujno iskati razmerja med dejavniki (agenti) in strukturo. MK je aktivna in se vedno pomenljivo uporablja zaradi določenih socialnih interesov.
5. DIHOTOMIJA MED SPLOŠNIM IN POSAMEZNIM. Zavračanje takšne dihotomije, ki vodi v razmerja tipa ANTROPOLOGIJA (UNIVERZALNO) vs. ZGODOVINA (PARTIKULARNO)
6. DIHOTOMIJA MED SUBJEKTOM IN OBJEKTOM. Ne smemo pojmaovati kot ločenih entitet.

NOVE DRUŽBENE RAZSEŽNOSTI ARHEOLOGIJE

1. AKTIVNO PODAJANJE VREDNOSTNIH SODB (VALUE COMMITMENT). Arheologija ne sme postati ezoterična, scientistična in odtujena družbi.
2. VEČGLASNOST ARHEOLOŠKEGA DISKURZA. Situacija z eno samo (monopolno) paradigmo) ni vzdržna, saj ta samo reproducira ustaljena razmerja.

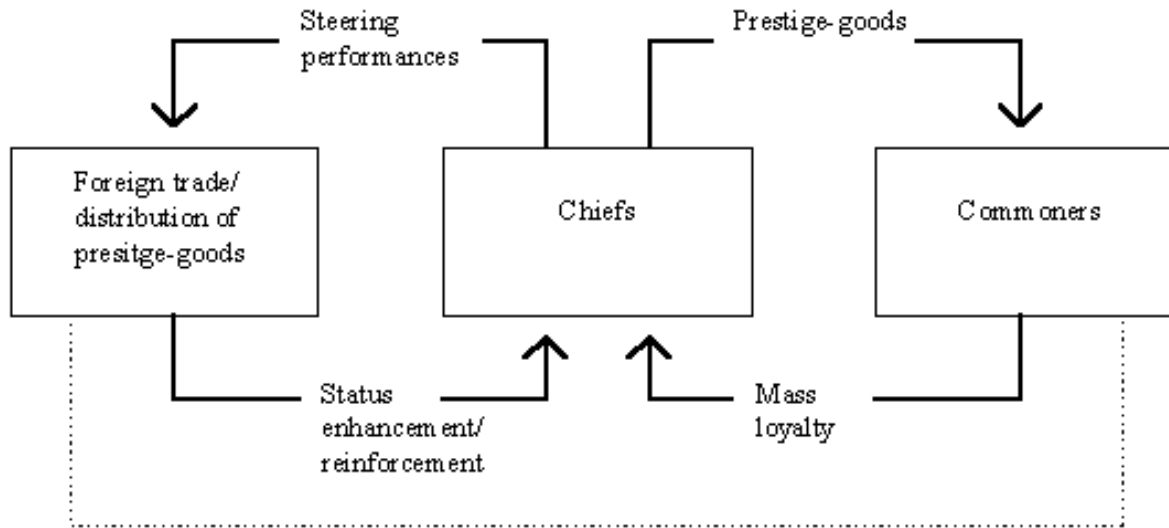
Namesto monopola ene paradigme predlaga dinamičen koncept HERMENEUTIKE, kjer se subjekt uči iz objekta in ga tako POVEČANO RAZUME.

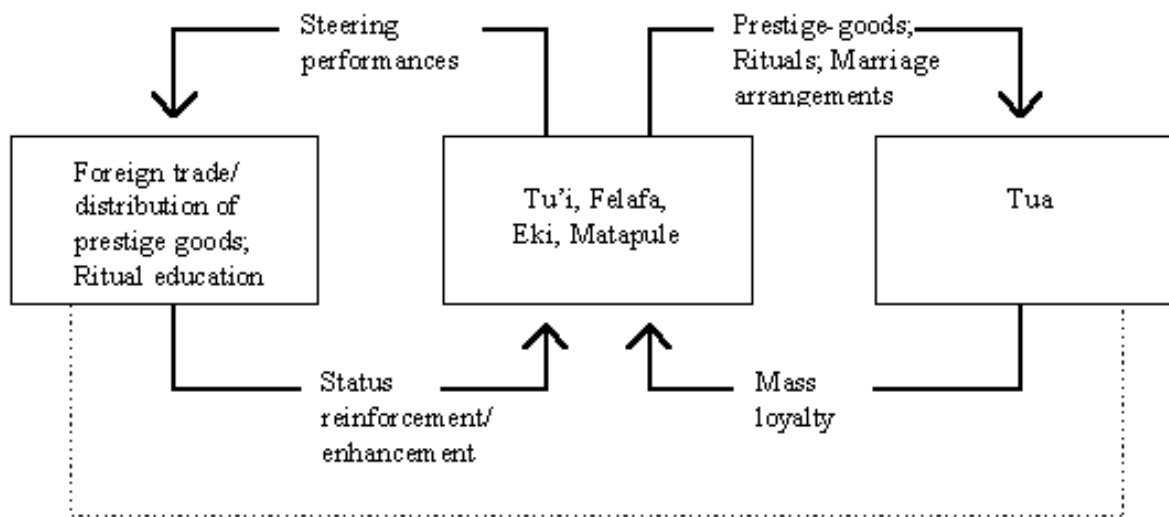
http://www.archtheory.site90.net/postp_inter.html

Moundville družbena organizacija (Alabama, ZDA),

Moundville is part of the larger Mississippian cultural system, which evolved beginning about A.D. 900 in the Mississippi River valley and its major tributaries. The Mississippians developed large population centers, traded with peoples as distant as the Florida Gulf coast and the Great Plains, and constructed the largest pre-Columbian structures north of Mexico.

TONGA SISTEM

Kinship alliances linked the paramount lines with those of the local ruling chiefs in the core islands and outliers. Such alliances were confirmed by marriage relations, for which exotic prestige goods were vital. In turn, the outlying islands affirmed their inferior status and loyalty to the hau [Tu'i Kanokupolu] and the Tu'i Tonga through the tribute of the 'inasi. Thus within the chiefdom there was a circular flow of goods, tribute inwards towards the paramounts, prestige goods outwards to the local chiefs. Monopolization of the sources of prestige goods by the paramounts helped to secure their power over the system as a whole.

(Peter N. Peregrine, Legitimation Crises in Premodern Worlds, Journal of World-System Research, Vol 2, Number 6, 1996.